

č. j. 32 ICm 2338/2017
12 VSOL 149/2018-69
(KSOS 25 INS 10525/2016)

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Wontrobové a soudců JUDr. Vojtěcha Brhla a Mgr. Martina Hejdy ve věci

žalobce: **Ing. Lee Louda**
sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1
insolvenční správce dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s., IČO 26863154
sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná
zastoupený advokátem JUDr. Dušanem Dvořákem
sídlem Hlinky 505/118, 603 00 Brno

proti

žalované: **Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna**, IČO 47673036
sídlem Michálkovická 967/108, Slezská Ostrava, 710 00 Ostrava

o odpůřčí žalobě

o odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. ledna 2018, č. j. 32 ICm 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016)

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. ledna 2018, č. j. 32 ICM 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku I. **mění** tak, že se určuje, že platba ve výši 5 188 097 Kč učiněná dne 19. 5. 2016 z účtu dlužníka č. ú. 1727047349/0800 na účet žalované č. ú. 000027-5540040217/0100 je vůči věřitelům dlužníka neúčinná. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 5 188 097 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

II. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. ledna 2018, č. j. 32 ICM 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku II. **mění** tak, že se určuje, že platba ve výši 1 872 805 Kč učiněná dne 19. 5. 2016 z účtu dlužníka č. ú. 1686578329/0800 na účet žalované č. ú. 000027-5540040217/0100 je vůči věřitelům dlužníka neúčinná. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 1 872 805 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. ledna 2018, č. j. 32 ICM 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku III. **mění** tak, že se určuje, že platba ve výši 594 671 Kč učiněná dne 19. 5. 2016 z účtu dlužníka č. ú. 5647022/0800 na účet žalované č. ú. 000027-5540040217/0100 je vůči věřitelům dlužníka neúčinná. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 594 671 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

IV. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. ledna 2018, č. j. 32 ICM 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku IV. **mění** tak, že se určuje, že platba ve výši 515 091 Kč učiněná dne 19. 5. 2016 z účtu dlužníka č. ú. 1650748349/0800 na účet žalované č. ú. 000027-5540040217/0100 je vůči věřitelům dlužníka neúčinná. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 515 091 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

V. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. ledna 2018, č. j. 32 ICM 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku V. **mění** tak, že se určuje, že platba ve výši 563 267 Kč učiněná dne 19. 5. 2016 z účtu dlužníka č. ú. 1641387369/0800 na účet žalované

č. ú. 000027-5540040217/0100 je vůči věřitelům dlužníka neúčinná. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 563 267 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

VI. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. ledna 2018, č. j. 32 ICm 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku VI. **mění** tak, že se určuje, že platba ve výši 155 886 Kč učiněná dne 19. 5. 2016 z účtu dlužníka č. ú. 1641387369/0800 na účet žalované č. ú. 000027-5540040217/0100 je vůči věřitelům dlužníka neúčinná. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 155 886 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

VII. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. ledna 2018, č. j. 32 ICm 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku VII. **mění** tak, že se určuje, že platba ve výši 2 390 352 Kč učiněná dne 19. 5. 2016 z účtu dlužníka č. ú. 1720679319/0800 na účet žalované č. ú. 000027-5540040217/0100 je vůči věřitelům dlužníka neúčinná. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 2 390 352 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

VIII. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. ledna 2018, č. j. 32 ICm 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku VIII. **mění** tak, že se určuje, že platba ve výši 61 366 Kč učiněná dne 24. 8. 2016 z účtu dlužníka č. ú. 1641387369/0800 na účet žalované č. ú. 000027-5540040217/0100 je vůči věřitelům dlužníka neúčinná. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 61 366 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

IX. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci plnou náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 20.006,90 Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho advokáta.

X. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci plnou náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 9.898,30 Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho advokáta.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem označeným v záhlaví tohoto rozhodnutí Krajský soud v Ostravě (dále jen „soud“) zamítl návrh, aby soud určil, že poskytnutí peněžitých plnění ve výši 5 188 097 Kč dne 19. 5. 2016, ve výši 1 872 805 Kč dne 19. 5. 2016, ve výši 594 671 Kč dne 19. 5. 2016, ve výši 515 091 Kč dne 19. 5. 2016, ve výši 563 267 Kč dne 19. 5. 2016, ve výši 155 886 Kč dne 19. 5. 2016, ve výši 2 390 352 Kč dne 19. 5. 2016 a ve výši 61 366 Kč dne 24. 8. 2016 z bankovních účtů dlužníka (ve výrocích blíže specifikovaných) na účet žalované č. ú. 000027-5540040217/0100, jsou vůči věřitelům dlužníka neúčinné (výroky I. až VIII.), a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok IX.).
2. V důvodech rozhodnutí soud vyšel ze skutkového stavu, že dne 3. 5. 2016 bylo zahájeno insolvenční řízení ve věci dlužníka, usnesením ze dne 9. 5. 2016, č. j. KSOS 25 INS 10525/2016-A-19 byl zjištěn úpadek dlužníka a insolvenčním správcem byl ustanoven žalobce. Usnesením ze dne 12. 8. 2016, č. j. KSOS 25 INS 10525/2016-B-181 bylo potvrzeno usnesení schůze věřitelů, kterým byla povolena reorganizace dlužníka. Odpůrčí žaloba byla soudu doručena dne 9. 5. 2017, insolvenční řízení dlužníka dosud trvá a jeho úpadek je řešen reorganizací. Dlužník uhradil po zahájení insolvenčního řízení dne 19. 5. 2016 a dne 24. 8. 2016 platby představující pojistné zdravotního pojištění za své zaměstnance v celkové výši 11 341 535 Kč, které byli povinni hradit jeho zaměstnanci za měsíc duben 2016, toto pojistné srazil zaměstnancům z jejich hrubé mzdy a mzdu jim vyplatil. Na tomto základě soud uzavřel, že žalobce podal žalobu jako osoba oprávněná a včas, tedy ve lhůtě jednoho roku od zjištění úpadku dlužníka (dne 9. 5. 2016) podle ustanovení § 239 odst. 1 věty první a odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „I. Z.“). Předpokladem pro určení neúčinnosti právních úkonů dlužníka je skutečnost, že právní úkony jsou platné; právní úkony dlužníka představujících odvody pojistného zdravotního pojištění na účet žalované dne 19. 5. 2016 a dne 24. 8. 2016 soud shledal platnými. Pokud jde o neúčinnost těchto právních úkonů (plateb), pak soud dospěl k závěru, že povinnost platit pojistné veřejného zdravotního pojištění vzniká ze zákona (zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „ZVZP“), který rozděluje plátce pojistného do tří skupin, a to zaměstnance, zaměstnavatele a stát (§ 4 a § 5 ZVZP). Všichni tito plátcí jsou povinni platit pojistné zdravotní pojištění, u které je pojištěnec pojištěn; tato povinnost vzniká dnem nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 8 ZVZP). Celková výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období (§ 2 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „ZPVZP“), pojistné hradí z jedné třetiny (4,5 %) zaměstnanec a ze dvou třetin (9 %) zaměstnavatel (§ 9 odst. 2 ZVZP). Zaměstnavatel tak odvádí část pojistného, které je povinen hradit za svého zaměstnance, a současně část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, a to srážkou z jeho mzdy (platu) i bez souhlasu zaměstnance. Odpůrčí žalobou byl uplatněn odvod části pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec (ve výši 4,5 %). Zaměstnavatel v tomto případě působí pouze jako tzv. zúčtovací místo, ze kterého jsou jednotlivé platby pojistného zdravotního pojištění strženy z hrubé mzdy jednotlivých zaměstnanců a odvedeny příslušné zdravotní pojišťovně. Peněžní prostředky odvedené dlužníkem na účet žalované proto nebyly součástí majetkové podstaty dlužníka, jednalo se o peněžní prostředky jednotlivých zaměstnanců, z jejichž hrubé mzdy bylo pojistné určeno a následně strženo.

Samotná pohledávka představující pojistné zdravotního pojištění hrazené zaměstnanci prostřednictvím zaměstnavatele (jako zúčtovacího místa) proto vznikla žalované (zdravotní pojišťovně) za zaměstnanci dlužníka nikoli za zaměstnavatelem – dlužníkem, tuto část pojistného zdravotního pojištění měl dlužník (jako zúčtovací místo) pouze strhnout ze mzdy zaměstnanců v odpovídající výši a odvést ji na účet žalované. Část pojistného zdravotního pojištění odpovídající výši 4,5 % vyměřovacího základu, kterou zaměstnavatel strhne z hrubé mzdy zaměstnance a následně ji odvede příslušné zdravotní pojišťovně, proto netvoří aktiva patřící do majetkové podstaty, jedná se o část hrubé mzdy zaměstnance. Předmětnými platbami (odvody) tak nemohlo dojít k poškození věřitelů dlužníka, ani zvýhodnění věřitele oproti jiným věřitelům dlužníka. Zaplacením pojistného došlo ke splnění závazku zaměstnanců dlužníka vůči žalované (zdravotní pojišťovně), jenž je pouze plněn prostřednictvím zaměstnavatele (dlužníka), nikoliv k uspokojení pohledávky žalované vůči dlužníkovi, nedošlo tak ke zmenšení majetkové podstaty dlužníka a ke zvýhodnění žalované jako věřitele dlužníka. V projednávané věci je rovněž rozhodné, že úpadek dlužníka je řešen reorganizací, dlužník vyplatil svým zaměstnancům mzdy za měsíc duben a zároveň odvedl z jejich hrubé mzdy pojistné zdravotního pojištění, které jsou povinni hradit zaměstnanci, a majetková podstata tyto odvody umožňovala. V případě řešení úpadku dlužníka formou reorganizace je taktéž důležité, aby byl zachován chod dlužníka, k čemuž beze sporu patří udržení zaměstnanců, kterým musí zaměstnavatel vyplatit mzdy a odvést další platby vyžadované zvláštními předpisy. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 2. 2017, sen. zn. 102 VSPH 853/2016 a ze dne 28. 11. 2016, sen. zn. VSPH 791/2016, kterých se dovolával žalobce, soud neshledal na danou věc aplikovatelnými z důvodu, že se jednalo o skutkové odlišné věci (dlužníkův úpadek byl řešen konkursem, zaměstnancům nebyly vyplaceny mzdy, v majetkové podstatě nebyl dostatek finančních prostředků). Z těchto důvodů žalobou napadené právní úkony nejsou neúčinné ve smyslu ustanovení § 111 I. Z., a proto soud žalobu zamítl.

3. Proti tomuto rozsudku podal žalobce odvolání. Podle jeho názoru dlužník uhradil z majetkové podstaty po zahájení insolvenčního řízení pohledávku žalované, která vznikla před zahájením řízení (tedy i před rozhodnutím o úpadku), toto jednání mu však zakazuje ustanovení § 111 odst. 1 věta poslední I. Z., přičemž platby nesplňují zákonem stanovené výjimky podle ustanovení § 111 odst. 2 I. Z. a proto jsou vůči věřitelům neúčinné podle ustanovení § 111 odst. 3 I. Z. Namítl, že není správný závěr soudu, že v dané věci nelze aplikovat předmětná rozhodnutí Vrchního soudu v Praze. Poukázal na judikaturu Nejvyššího soudu České republiky, která uvádí, že předpokladem trestní odpovědnosti konkrétní osoby za trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociálním zabezpečení a podobné povinné platby podle ustanovení § 241 odst. 1 písm. a), odst. 2 trestního zákoníku je, aby zaměstnavatel svým zaměstnancům z hrubé mzdy skutečně srazil příslušné částky na povinné odvody, aniž by je dále odvedl. Namítl, že mzda a pojistné na zdravotní pojištění jsou pohledávky z odlišných právních titulů, jejich prioritní postavení dané insolvenčním zákonem je odlišné, mzdy uspokojují bez ohledu na to, kdy vznikly, kdykoli po rozhodnutí o úpadku, zatímco pojistné na veřejné zdravotní pojištění je uspokojováno kdykoliv po rozhodnutí o úpadku jen v případě, že vzniklo po rozhodnutí o úpadku. Není proto podstatné, zda majetková podstata umožňuje či neumožňuje jejich úhradu, podstatné je, že pojistné vzniklé před rozhodnutím o úpadku hrazeno být nemá. K tomu odkázal na ustanovení § 13 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“) s tím, že práva uvedeného v tomto ustanovení se mu zjevně nedostalo.

Namítl, že žádný právní předpis nestanoví, že by předmětné prostředky nebyly součástí majetkové podstaty dlužníka, není pro ně stanoven jakýkoliv zvláštní režim. Odporované platby byly učiněny z bankovního účtu dlužníka, nebyly provedeny z prostředků zaměstnanců, neboť podstatná je skutečnost, kdo je majitelem účtu, neboť tento jedinec má pohledávku z účtu u peněžního ústavu. Peněžní prostředky zaplacené dlužníkem na účet žalované tedy nemohly být peněžními prostředky zaměstnanců, jak soud nesprávně dovodil, ale zcela logicky byly součástí majetkové podstaty dlužníka. Rovněž neobstojí závěr soudu, že pojistné na veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance je pohledávkou zdravotní pojišťovny za zaměstnanci dlužníka, nikoli pohledávkou zdravotní pojišťovny za dlužníkem; tento výklad považuje za zcela rozporný s obecně přijímaným a judikovaným výkladem povinností (závazků) daných příslušnými veřejnými předpisy. Poukázal dále na rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 3. 2018, sen. zn. 14 VSOL 50/2018 a ze dne 16. 5. 2018, sen. zn. 14 VSOL 151/2018 v obdobných věcech. Navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí změnil tak, že žalobě vyhově.

4. Žalovaná v rámci vyjádření k odvolání žalobce odkázala na své vyjádření k odpůrcí žalobě ze dne 2. 6. 2017 a dále uvedla, že platby přijaté od dlužníka na její účet dne 19. 5. 2016 a 24. 8. 2016 v celkové výši 11.341.535 Kč, které žalobce požaduje vrátit, odpovídají částce 4,5 % z vyměřovacího základu za měsíc duben 2016 a tvoří tedy jen tu část zdravotního pojištění za zaměstnance, které zaměstnavatel strhl a odvedl z jejich mzdy na její účet (účet zdravotní pojišťovny), čímž splnil zákonem stanovenou povinnost. Přijatým plněním se tak neobohatila vůči jiným věřitelům. Poukázala na to, že zákonodárce i proto pohledávky zdravotního pojištění zařadil jako pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168 odst. 2 písm. e/ I. Z.). Namítla, že skutkové okolnosti posuzované Vrchním soudem v Praze byly rozdílné, neboť se jednalo o dlužníka, jehož úpadek byl řešen konkursem, a zaměstnancům nebyla vyplacena mzda, a přesto bylo uhrazeno pojistné. Nadto Vrchní soud v Praze v rozhodnutí sen. zn. 102 VSPH 853/2016 konstatoval, že majetková podstata dlužníka zcela zjevně realizaci plateb neumožňovala. V dané věci je však úpadek dlužníka řešen reorganizací, mzda zaměstnanců za měsíc duben 2016 byla vyplacena a pojištění ze mzdy tak mohlo být zaplacené. Zaplacením pojistného došlo ke splnění závazku zaměstnance vůči ní (zdravotní pojišťovně), který je pouze plněn prostřednictvím zaměstnavatele, nikoli k uhrazení pohledávky pojišťovny vůči dlužníkovi. Jedná se o běžný chod podniku v rámci probíhající reorganizace, nedochází tím ke zmenšování majetkové podstaty a poškozování věřitelů. Navrhla, aby odvolací soud napadené rozhodnutí jako věcně správné potvrdil.
5. S účinností od 1. 7. 2017 byl zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) novelizován zákonem č. 64/2017 Sb. Podle ustanovení čl. II. bodu 1. přechodných ustanovení tohoto zákona, zákon č. 182/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije i pro insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní účinky úkonů, které v insolvenčním řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.
6. Při výkladu tohoto přechodného ustanovení vychází odvolací soud z toho, že podle ustálené judikatury Ústavního soudu (např. nález pléna Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997 sp. zn. Pl. ÚS 21/96, uveřejněný pod č. 63/1997 Sb.) a Nejvyššího soudu (např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu, uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 35/2006), v případech časového střetu staré a nové právní normy platí obecně nepravá

retroaktivita (nepravá zpětná účinnost). To znamená, že od účinnosti nové právní úpravy se i právní vztahy vzniklé podle zrušené právní normy řídí právní normou novou. Vznik právních vztahů existujících před nabytím účinnosti nové právní úpravy, právní nároky, které z těchto vztahů vznikly, jakož i vykonané právní úkony, se řídí zrušenou právní normou (při opačné interpretaci střetu právních norem by totiž docházelo k pravé retroaktivitě). Aplikuje se tedy princip ochrany minulých právních skutečností, zejména právních konání.

7. Odvolací soud proto při projednání a rozhodnutí o odvolání žalobce proti rozsudku soudu prvního stupně vydanému po účinnosti novely insolvenčního zákona, nicméně posuzující úkony dlužníka před její účinností, postupoval podle insolvenčního zákona ve znění účinném do 30. 6. 2017 (dále jen „I. Z.“). Nadto níže citovaná zákonná ustanovení zůstala beze změny.
8. Podle § 7 I. Z., nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.
9. Odvolací soud na základě odvolání, které bylo podáno včas a osobou oprávněnou, přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, odst. 3 a odst. 5 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
10. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že žalobce podal u soudu dne 10. 5. 2017 žalobu, kterou se domáhal určení neúčinnosti v žalobě specifikovaných plateb dlužníka ve prospěch žalované představující pojistné zdravotního pojištění za měsíc duben 2016, které dlužník uhradil dne 19. 5. 2016 a dne 24. 8. 2016, s tím, že se nejedná o zákonem stanovené výjimky uvedené v ustanovení § 111 odst. 2 I. Z. Současně se touto žalobou domáhal vydání plnění z těchto neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty dlužníka. Žalovaná v rámci obrany proti žalobě namítla, že podle ustanovení § 2 ZPVZP výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období, kterým je kalendářní měsíc. Podle ustanovení § 5 ZPVZP zaměstnavatel odvádí část pojistného, které je povinen hradit za své zaměstnance; současně odvádí i část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z jeho mzdy nebo platu, a to i bez souhlasu zaměstnance; pojistné se platí za jednotlivé kalendářní měsíce a je splatné od 1. do 20. následujícího kalendářního měsíce. Podle ustanovení § 4 ZVZP jsou plátcí pojištěného pojištěnci uvedení v ustanovení § 5 tohoto zákona, zaměstnavatelé a stát. Ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 ZPVZP zaměstnavatel odvádí část pojistného, které je povinen platit zaměstnanec. Výše a způsob placení pojistného a penále je pak stanoveno zvláštním zákonem (ZPVZP). Podle ustanovení § 9 odst. 2 ZVZP hradí pojistné z jedné třetiny zaměstnanec, ze dvou třetin zaměstnavatel. Částky uvedené v žalobě představují pojistné, které sice odvádí zaměstnavatel za zaměstnance, ale tyto finanční prostředky byly zaměstnancům strženy z hrubé mzdy (ve výši 4,5 %, tj. jedné třetiny), tedy jsou majetkem zaměstnance, nikoli zaměstnavatele. Dlužník v předmětném období odvedl jen tu část pojistného, která je za zaměstnance, nejedná se tedy o prostředky zaměstnavatele (dlužníka), tyto nejsou součástí majetkové podstaty, a proto nemohou být do ní vráceny. Omezení podle ustanovení § 111 odst. 1 I. Z se netýká úkonů

nutných ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy (§ 111 odst. 2 I. Z.), kterým může být platba na veřejné zdravotní pojištění.

11. Odvolací soud shledává správnými skutková zjištění, která učinil soud v řízení (a která ani nebyla účastníky řízení zpochybněna), a proto pro stručnost odůvodnění na ně zcela odkazuje.
12. Podle § 111 I. Z., nerozhodne-li insolvenční soud jinak, je dlužník povinen zdržet se od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by mělo jít o podstatné změny ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo o jeho nikoli zanedbatelné zmenšení. Peněžité závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení je dlužník oprávněn plnit jen v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem (odstavec 1). Omezení podle odstavce 1 se netýká úkonů nutných ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy, k provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření, k odvrácení hrozící škody, k plnění zákonné vyživovací povinnosti a ke splnění procesních sankcí. Dále se omezení podle odstavce 1 nevztahuje na uspokojování pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168) a pohledávek jim postavených na roveň (§ 169); tyto pohledávky se uspokojují v termínech splatnosti, je-li to podle stavu majetkové podstaty možné (odstavec 2). Právní úkony, které dlužník učinil v rozporu s omezeními stanovenými v důsledku účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení, jsou vůči věřitelům neúčinné, ledaže si k nim dlužník nebo jeho věřitel předem vyžádal souhlas insolvenčního soudu (odstavec 3).
13. Podle § 235 I. Z., neúčinnými jsou právní úkony, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných. Za právní úkon se považuje též dlužníkovu opomenutí (odstavec 1). Neúčinnost dlužníkových právních úkonů, včetně těch, které tento zákon označuje za neúčinné a které dlužník učinil poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, se zakládá rozhodnutím insolvenčního soudu o žalobě insolvenčního správce, kterou bylo odporováno dlužníkovým právním úkonům (dále jen "odpůrcí žaloba"), není-li dále stanoveno jinak (odstavec 2).
14. Podle § 237 odst. 1 I. Z., povinnost vydat do majetkové podstaty dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů mají osoby, v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn nebo které z něho měly prospěch.
15. Podle § 239 I. Z., odporovat právním úkonům dlužníka může v insolvenčním řízení pouze insolvenční správce, i když nejde o osobu s dispozičními oprávněními, a to odpůrcí žalobou podanou proti osobám, které mají povinnost vydat dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty. Jestliže v době zahájení insolvenčního řízení probíhá o těchto věcech řízení na základě odpůrcí žaloby jiné osoby, nelze v něm až do skončení insolvenčního řízení pokračovat (odstavec 1). Rozhodne-li o tom věřitelský výbor, podá insolvenční správce odpůrcí žalobu vždy. Nejsou-li v majetkové podstatě peněžní prostředky potřebné ke krytí nákladů na podání odpůrcí žaloby a vedení incidenčního sporu, může insolvenční správce podmínit podání odpůrcí žaloby nebo další vedení incidenčního sporu tím, aby mu věřitelé poskytli na úhradu těchto nákladů přiměřenou zálohu. Skončí-li incidenční spor úspěchem insolvenčního správce, mohou věřitelé, kteří zálohu poskytli, požadovat její

náhradu jako pohledávku za majetkovou podstatou (odstavec 2). Insolvenční správce může podat odpůrčí žalobu ve lhůtě 1 roku ode dne, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku. Nepodá-li ji v této lhůtě, odpůrčí nárok zanikne (odstavec 3). Dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů náleží do majetkové podstaty právní mocí rozhodnutí, kterým bylo odpůrčí žalobě vyhověno. Tím není dotčeno právo insolvenčního správce v případě, že šlo o peněžitě plnění nebo že má jít o peněžitou náhradu za poskytnuté plnění, požadovat odpůrčí žalobou vedle určení neúčinnosti dlužníkovu právního úkonu i toto peněžitě plnění nebo peněžitou náhradu plnění. Vylučovací žaloba není přípustná (odstavec 4).

16. Odvolací soud předně uzavírá, že žalobce je aktivně legitimován k podání žaloby vůči žalované, která je pasivně legitimována, a že žalobu podal včas (§ 239 I. Z.).
17. V dané věci soud dovodil, že zaplacením pojistného za zaměstnance dlužníka za měsíc duben 2016 došlo pouze ke splnění závazku zaměstnanců jako jedné ze skupiny plátců pojistného (kterými jsou zaměstnavatelé, zaměstnanci a stát) a že tento závazek byl pouze plněn prostřednictvím zaměstnavatele (tzv. zúčtovací místo), neboť povinnost vzniká zaměstnanci jako pojištěnci, který hradí pojistné z jedné třetiny (ve výši 4,5 %), a zaměstnavatel odvádí tuto část pojistného za zaměstnance i bez jeho souhlasu. Samotná pohledávka vznikla pojišťovně za zaměstnanci dlužníka, kterou dlužník jako zaměstnavatel má pouze strhnout ze mzdy zaměstnanců v odpovídající výši a odvést ji na účet žalované. Dále soud uzavřel, že peněžní prostředky odvedené na účet žalované nebyly součástí majetkové podstaty dlužníka, neboť se jednalo o peněžní prostředky jednotlivých zaměstnanců, z jejichž hrubé mzdy bylo pojistné určeno a následně strženo. Odvolací soud s těmito závěry soudu nesouhlasí.
18. Podle § 4 ZVZP, plátcí pojistného zdravotního pojištění jsou: a) pojištěnci uvedení v § 5, b) zaměstnavatelé, c) stát.
19. Podle § 5 písm. a) věty před středníkem ZVZP, pojištěnec je plátcem pojistného, pokud je zaměstnancem.
20. Podle § 6 věty první ZVZP, zaměstnavatel je plátcem pojistného za své zaměstnance s výjimkou zaměstnanců, kteří postupují podle § 8 odst. 4.
21. Podle § 8 odst. 1 písm. a) ZVZP, pojistné se platí zdravotní pojišťovně, u které je pojištěnec pojištěn. Povinnost platit pojistné vzniká pojištěnci dnem nástupu zaměstnance do zaměstnání.
22. Podle § 9 odst. 2 ZVZP, pojistné za zaměstnance hradí z jedné třetiny zaměstnanec, ze dvou třetin zaměstnavatel.
23. Podle § 2 odst. 1 ZPVZP, výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období.
24. Podle § 5 ZPVZP, zaměstnavatel odvádí část pojistného, které je povinen hradit za své zaměstnance. Současně odvádí i část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z jeho mzdy nebo platu, a to i bez souhlasu zaměstnance (odstavec 1). Pojistné

podle odstavce 1 se platí za jednotlivé kalendářní měsíce a je splatné od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce (odstavec 2). Pojistné se odvádí na účet Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky nebo jiné zdravotní pojišťovny provádějící všeobecné zdravotní pojištění (dále jen „příslušná zdravotní pojišťovna“), u nichž je pojištěnec pojištěn (odst. 3).

25. Odvolací soud na rozdíl od soudu dospěl k závěru, že ze shora citovaných zákonných ustanovení vyplývá, že pojistné na veřejné zdravotní pojištění je pohledávkou příslušné zdravotní pojišťovny vůči zaměstnavateli, a to i v části, ve kterém je plátcem pojistného jako pojištěnec zaměstnanec, neboť povinnost platit část pojistného za své zaměstnance (jako povinnost plnit za jiného) vzniká ze zákona přímo zaměstnavateli. Jinými slovy zaměstnavatel je povinen odvést ze mzdy zaměstnance pojistné na veřejné zdravotní pojištění příslušné zdravotní pojišťovně. V této souvislosti odvolací soud odkazuje na správnou argumentaci uvedenou v rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 3. 2018, č. j. 32 ICM 2328/2017, 14 VSOL 50/2018-78 (KSOS 25 INS 10525/2016), bod 19. tohoto rozhodnutí, v insolvenční věci téhož dlužníka (přístupném v insolvenčním rejstříku).
26. Odvolací soud tak dospěl k závěru, že v projednávané věci právní úkon (jednání) spočívající v plnění peněžité povinnosti dle shora uvedených veřejnoprávních předpisů, tj. platby pojistného na veřejné zdravotní pojištění dne 19. 5. 2016 a dne 24. 8. 2016, dlužník učinil poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (dne 3. 5. 2016), nepochybně tedy za trvání omezení dopadajících na tyto úkony podle ustanovení § 111 odst. 1 I. Z., a proto dlužník byl oprávněn plnit peněžité závazek vzniklý před zahájením insolvenčního řízení – dlužné pojistné za měsíc duben 2016 – jen v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem. Projev vůle, jímž dlužník plní dluh (peněžité závazek) svému věřiteli, je totiž právním úkonem ve smyslu ustanovení § 34 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník účinný do 31. 12. 2013, jelikož jde o projev vůle směřující k zániku povinnosti splnit dluh (závazek) a lze mu tak odporovat. K tomu se vyjádřil Nejvyšší soud České republiky například v jeho rozhodnutích ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. 29 Cdo 677/2014 (uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 62/2014), a ze dne 31. 3. 2014, sp. zn. 29 ICdo 6/2012 (uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 65/2014). Pro věcné posouzení úkonů napadených odpůrcí žalobou je pak splněna i další podmínka, tedy že následně (dne 9. 5. 2016) byl zjištěn úpadek dlužníka (srov. například rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 2. 2016, sp. zn. 29 NSČR 67/2014, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 62/2017).
27. Pokud jde o výjimky omezení podle ustanovení § 111 odst. 1 I. Z., stanovené v ustanovení § 111 odst. 2 I. Z., pak se odvolací soud zcela ztotožňuje s argumentací uvedenou v citovaném rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 3. 2018 (body 21. až 29.), na kterou pro stručnost odůvodnění zcela odkazuje, a shodně uzavírá, že žádná z výjimek podle ustanovení § 111 odst. 2 I. Z. na danou věc nedopadá.
28. K argumentaci žalované, že předmětné peněžní prostředky nejsou součástí majetkové podstaty, neboť představují mzdu zaměstnanců, odvolací soud uzavírá, že zaměstnanec má vůči zaměstnavateli pouze nárok na mzdu (plat nebo náhradu mzdy nebo platu), tedy

právo na vyplacení mzdy, a teprve vyplacením mzdy nabývá do svého vlastnictví peněžní prostředky představující tuto mzdu. Jinými slovy zaměstnanec má vůči zaměstnavateli pohledávku splatnou po vykonání práce, a to nejpozději v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vzniklo zaměstnanci právo na mzdu nebo plat nebo některou jeho složku (§ 141 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů). K tomu odvolací soud odkazuje například na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 1. 2015, sp. zn. 21 Cdo 403/2014 (uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 117/2017), ze dne 19. 2. 2013, sp. zn. 21 Cdo 3330/2011 (uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod číslem 56/2013), ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 22 Cdo 3708/2010 (přístupné na internetových stránkách Nejvyššího soudu) a rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 1965, sp. zn. 8 Co 558/65 (uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 8/1966).

29. Na základě shora uvedeného odvolací soud dospěl k závěru, že poskytnutí jednotlivých peněžitých plnění (platby) dlužníka jsou z důvodu porušení zákazu podle ustanovení § 111 odst. 1 I. Z. neúčinnými právními úkony podle ustanovení § 111 odst. 3 I. Z., přičemž způsob řešení úpadku dlužníka, skutečnost, že zaměstnancům byly vyplaceny mzdy a že v majetkové podstatě dlužníka se nacházely finanční prostředky umožňující jejich provedení, jsou právně nevýznamné, tedy na toto posouzení nemají vliv. Důsledkem neúčinnosti právních úkonů dlužníka je pak povinnost žalované vydat přijaté plnění (v dané věci celkem ve výši 11 341 525 Kč) do majetkové podstaty dlužníka podle ustanovení § 237 odst. 1 I. Z.
30. Ze všech shora uvedených důvodů odvolací soud napadené rozhodnutí ve výrocích I. až VIII. změnil tak, že žalobě vyhověl.
31. Odvolací soud změnil napadené rozhodnutí, a proto podle ustanovení § 224 odst. 2 o. s. ř. rozhodl nově i o nákladech řízení za řízení před soudem prvního stupně. Podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. odvolací soud přiznal úspěšnému žalobci právo na plnou náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 20 006,90 Kč představující náklady právního zastoupení, a to odměnu za 4 úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení a podání žaloby dne 9. 5. 2017, vyjádření podané dne 21. 8. 2017 a účast u jednání před soudem prvního stupně dne 30. 1. 2018), celkem 12 400 Kč (§ 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. c/ a § 11 odst. 1 písm. a/, písm. d/ a písm. g/ vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb /advokátní tarif/, ve znění pozdějších předpisů /dále jen „vyhláška“/), paušální náhradu za tyto úkony právní služby po 300 Kč, celkem 1 200 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky), náhradu za promeškaný čas za cestu k jednání soudu ze sídla advokáta žalobce, za 8 započatých půlhodin po 100 Kč, celkem 800 Kč (§ 14 odst. 3 vyhlášky) a cestovné k tomuto jednání osobním vozidlem značky Mercedes Benz, RZ 8B23739, celkem 344 km, při průměrné spotřebě 7,4 l na 100 km a ceně pohonných hmot – nafta 29,80 Kč za 1 litr (§ 13 odst. 1 a odst. 4 vyhlášky, § 1 písm. b/, § 4 písm. c/ vyhlášky 463/2017 Sb. a § 158 odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů), ve výši 2 134,60 Kč, vše zvýšeno o 21% DPH ve výši 3.472,30 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.).

32. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl podle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. tak, že přiznal žalobci, který byl se svým odvoláním úspěšný, právo na plnou náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 9 898,30 Kč představující náklady právního zastoupení, a to odměnu za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč (podání odvolání dne 7. 3. 2018 a účast u odvolacího jednání dne 17. 5. 2018), celkem 6 200 Kč (§ 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. c/ a § 11 odst. 1 písm. d/ a písm. g/ vyhlášky), paušální náhradu za úkony právní služby po 300 Kč, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky), náhradu za náhradu za promeškaný čas za cestu k jednání odvolacího soudu ze sídla advokáta za 4 započaté půlhodiny po 100 Kč, celkem 400 Kč (§ 14 odst. 3 vyhlášky) a cestovné k tomuto jednání stejným vozidlem, celkem 158 km, při průměrné spotřebě 7,4 l na 100 km a ceně pohonných hmot - nafty 29,80 Kč (§ 13 odst. 1 a odst. 4 vyhlášky, § 1 písm. b/, § 4 písm. c/ vyhlášky 463/2017 Sb. a § 158 odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů), ve výši 980,40 Kč, vše zvýšeno o 21% DPH ve výši 1 717,90 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Olomouc 17. května 2018

JUDr. Ivana Wontrobová v.r.
předsedkyně senátu